

MONITOR CHIŃSKI

LIPIEC-SIERPIEŃ 2019

„Monitor Chiński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Chinach, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie Europy Środkowej oraz działania zagraniczne chińskich władz lokalnych w prowincji Syczuan. Monitor opracował dr Bartosz Kowalski – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHIŃSKI

LIPIEC-SIERPIEŃ 2019

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

8 lipca: krytyka polityki Chin w Xinjiangu na forum ONZ.

Odnosząc się do tzw. obozów reedukacji w których przymusowo przetrzymuje się ponad milion muzułmanów, ambasadorzy 22 państw (Kanady, Japonii oraz państw europejskich, w tym Litwy, Łotwy i Estonii) wezwali władze Chin do zaprzestania „arbitralnych zatrzymań na wielką skalę i powszechnej inwigilacji i ograniczeń” wymierzonych w Ujgurów i inne mniejszości w Xinjiangu. W odpowiedzi, w obronie polityki Chin, wystąpili we wspólnym liście ambasadorzy 37 państw (m.in. Rosji, Korei Północnej, Mjanmy i Arabii Saudyjskiej; Katar wycofał następnie swe poparcie). Sygnatariusze pozytywnie ocenili przestrzeganie praw człowieka w Xinjiangu i sposoby walki z terroryzmem i ekstremizmem. Pod koniec lipca liczba wspierających na forum ONZ państw wzrosła do 50. W rezultacie związany ze stanowiskiem władz ChRL dziennik „Global Times” stwierdził w komentarzu, że „stosunek 50 do 22 pokazał czym naprawdę są prawa człowieka” – odrzucając tym samym ich uniwersalizm.

12 lipca: Huawei inauguruje projekt sieci 5G w Monako.

Monako, jako pierwsze europejskie państwo ma zostać w całości pokryte siecią 5G we współpracy z chińskim koncernem i „służyć jako model dla innych operatorów i państw”. Informację tę poddaje wątpliwość rywalizująca z Huawei Nokia, która ogłosiła, że już w 2018 roku pokryła siecią 5G inne europejskie „państwo-miasto” – San Marino.

14 lipca: Azjatycki Bank Inwestycji Infrastrukturalnych ma

sto państw członkowskich. Do grona udziałowców AIIB dołączyły trzy państwa afrykańskie Benin, Dżibuti i Rwanda. AIIB i African Development Bank podpisały w kwietniu 2018 roku MoU w sprawie współpracy przy programach rozwojowych, współfinansowaniu i innych form pomocy finansowej oraz wymiany wiedzy i pracowników. W ciągu czterech lat funkcjonowania AIIB sfinansował 45 projektów o wartości 8,5 mld USD w 18 państwach.

CO DALEJ Z HONGKONGIEM?

Wobec utrzymujących się od czerwca protestów, które często kończą się starciami między policją i demonstrującymi, obecnie najważniejsza wydaje się odpowiedź na pytanie czy władze ChRL zdecydują się na kompromis czy metody siłowe. Rozwój sytuacji w ostatnich tygodniach wskazuje, że szanse na pierwsze rozwiązanie maleją.

15 lipca: Huawei w ciągu 3 lat zainwestuje we Włoszech 3,1 mld USD – jeśli będzie traktowane fair. Taką obietnicę, wraz z stworzeniem 1100 miejsc pracy, przedstawił w Mediolanie CEO włoskiego oddziału Huawei Thomas Miao – w zamian za użycie przez rząd specjalnych prerogatyw w sprawie rozwoju sieci 5G.

15 lipca: chińska gospodarka rośnie najwolniej od 27 lat. W drugim kwartale 2019 roku tempo wzrostu PKB wyniosło 6,2% (spadek z 6,4% w pierwszym kwartale) i należy spodziewać się dalszych spadków w drugiej połowie roku – poinformowało Narodowe Biuro Statystyczne.

22 lipca: chińskie wojsko będzie korzystać z portu wojennego w Kambodży? Według informacji „WSJ” utrzymywana w tajemnicy umowa w tej sprawie została podpisana wiosną br. Porozumienie nadaje Chinom wyłączne prawo do stacjonowania w bazie Ream w Zatoce Tajlandzkiej.

25 lipca: spotkanie ministrów spraw zagranicznych Chin i Brazylii. Wang Yi w rozmowie Ernesto Araujo przekonywał, że współpraca między Chinami i Ameryką Łacińską nie jest ani wymierzona w strony trzecie, ani nie znajduje się pod wpływem stron trzecich. Uznając Amerykę Łacińską i Karaiby za obszar państw rozwijających się, Wang wskazał na szeroki wachlarz wspólnych interesów dzielących je z Chinami, oraz nawiązał do – głoszonej przez Pekin zwłaszcza w relacjach z państwami Południa - zasady nieingerencji w wewnętrzne sprawy innych państw i poszanowania odmiennych systemów politycznych.

27 lipca: spotkanie ministrów spraw zagranicznych Chin i Rosji. Wang Yi rozmawiał z Siergiejem Ławrowem przy okazji spotkania szefów MSZ BRICS w Brazylii. Szef chińskiej dyplomacji nawiązał do narracji towarzyszącej spotkaniu Xi-Putin w czerwcu, stwierdzając, że świat wkroczył w okres największych od 100 lat przemian i wyłaniającego się chaosu, w perspektywie których ugruntowane relacje Chin i Rosji są stabilizatorami sytuacji międzynarodowej. Tezy te powtórzył Ławrow, który oświadczył, że oba państwa powinny współpracować i koordynować swoje polityki, zarówno na poziomie regionalnym, jaki i międzynarodowym.

1 sierpnia: spotkanie szefów dyplomacji Chin i USA w Bangkoku. Wang Yi wyraził opinię, że oba państwa powinny prawidłowo oceniać swoje strategiczne intencje, a próba próby utrudniania rozwoju Chin są niesprawiedliwe i niemożliwe do zrealizowania.

6 sierpnia: Chiny nazywają włączenie Ladakhu do terytorium związkowego Indii „nieakceptowalnym”. Wprowadzona przez rząd Indii zmiana specjalnego statusu stanu Dżammu i Kaszmir (i Ladakhu) oznacza formalną integrację indyjskiej części Kaszmiru z pozostałą częścią państwa. Konflikt indyjsko-pakistański o Kaszmir trwa

od 1947 roku. Chiny – jako trzeci gracz w sporze – administrują częścią Ladakhu na granicznym obszarze Aksai Chin, do którego roszczenia zgłaszają również Indie.

19 sierpnia: marsz 1,7 miliona mieszkańców Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong przeciwko brutalności policji. To trzecia od czerwca demonstracja, która skupiła ponad milion protestujących. W reakcji na brutalne zachowania policji i działania władz, które eskalowały w ciągu kilkunastu tygodni od rozpoczęcia demonstracji, mieszkańcy oczekują obecnie spełnienia pięciu postulatów: pełnego wycofania się władz Hongkongu z umowy ekstradycyjnej z ChRL, zaprzestania określania protestów jako „zamieszek”, bezwarunkowego zwolnienia i wycofania zarzutów wobec wszystkich aresztowanych protestujących, powołania niezależnej komisji do wyjaśnienia działań policji oraz wprowadzenia w pełni wolnych wyborów (zob. komentarz).

26 sierpnia: władze Chin zamykają liberalny think-tank Unirule. Istniejący od 1993 roku ośrodek działał na rzecz reform wolnorynkowych, zagadnień społecznych i rządów prawa, był od lat poddawany naciskom ze strony władz, które tym samym dowiodły, że na niezależną od rządu (partii) dyskusję nad sprawami państwa nie ma miejsca.

27 sierpnia: Wietnam zbuduje sieć 5G bez Huawei. Największy lokalny operator komórkowy, należący do ministerstwa obrony Viettel Group, zdecydował o wykorzystaniu technologii europejskich dostawców – Ericssona i Nokii. CEO Viettel Le Dang Dung uzasadnia decyzję o niepodejmowaniu współpracy z Huawei względami bezpieczeństwa. Wietnam będzie prawdopodobnie pierwszym państwem ASEAN, który zbuduje sieć 5G – wyłączając ze współpracy chiński koncern. Z kolei Malezja, Filipiny i Tajlandia pozostają otwarte na technologie Huawei.

28 sierpnia: nowe modele telefonów Huawei bez aplikacji Google. Nowa linia telefonów Mate 30, którą chińska firma ma zaprezentować we wrześniu w Monachium, będzie pozbawiona aplikacji i usług Google. To efekt zakazu współpracy z Huawei nałożonego przez administrację USA po uznaniu działań chińskiego koncernu za zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego. Alternatywą dla Androida i skutków amerykańskich sankcji ma być opracowywany przez Huawei własny system operacyjny Hongmeng, który według zapowiedzi firmy będzie gotowy jesienią lub wiosną przyszłego roku. Jednak wobec technologicznej przewagi amerykańskiego oprogramowania, na razie nie jest to alternatywa realna.

31 sierpnia: USA i Chiny nakładają na siebie kolejne cła. Jak podaje „Forbes”: od pierwszego września USA będą pobierać dodatkowe 15% cła na chińskie towary o wartości 125 mld USD (m.in. sprzęt nagłaśniający i obuwie). Cła w tej samej wysokości na kolejną partię chińskich produktów, wśród nich telefony komórkowe, laptopy, zabawki i odzież, mają zacząć obowiązywać od 15 grudnia. Jednocześnie

wchodzą również w życie taryfy odwetowe ze strony Chin: obejmują produkty amerykańskie o wartości 75 mld USD, w tym importowane z USA samochody, ropę naftową, mięso i zboża. Przeciwdziałając spadkowi konkurencyjności eksportu chiński bank centralny osłabił juana – do najniższego od 2008 roku poziomu. W odpowiedzi Amerykanie nazwali Chiny „manipulatorem walutowym”. Deprecjacja RMB ma jednak swoje ograniczenia – zbyt tania waluta będzie powodowała problemy dla równowagi finansowej i dalszy odpływ kapitału z Chin. Jak zwraca uwagę Jakub Jakóbowski (OSW), odkładając na bok fakt, że w rękach Chin znajduje się (zaledwie) 5% amerykańskiego długu, to wyprzedając obligacje Pekin raczej nie zachwieje amerykańską gospodarką, a przynajmniej nie bez konsekwencji dla wartości juana i dalszego odpływu kapitału z Chin.

I. CHINY I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

2 lipca: Węgry podpisują MoU o współpracy z Huawei. Porozumienie wzmacniające pozycję chińskiego koncernu w węgierskim sektorze teleinformatycznym podpisali w Budapeszcie minister innowacji i technologii László Palkovics i CEO Huawei na Węgrzech Wu Biqiang. Firma zapowiedziała, że będzie kontynuować organizację wizyt w Chinach dla węgierskich studentów, uruchomi program szkolenia dla inżynierów oraz otworzy akademię ICT w Budapeszcie. W podpisanym MoU Huawei wyraziło ponadto wolę uczestnictwa w rozwoju infrastruktury komunikacyjnej dla kolei, systemów dla opieki zdrowotnej i smart cities.

10 lipca: chińscy policjanci na wspólnych patrolach w Chorwacji. Łączone patrole z chorwackimi policjantami z Zagrzebia, Dubrowniku, Zadarze i Parku Narodowym Jezior Plitwickich ma prowadzić ośmiu funkcjonariuszy Służb Bezpieczeństwa z Yangzhou (prow. Jiangsu).

7-13 lipca: wizyta szefa chińskiego MSZ Wang Yi w Polsce, na Słowacji i Węgrzech. W czasie pobytu w Warszawie, po czteroletniej przerwie odbyło się II posiedzenie Polsko-Chińskiego Komitetu Międzyrządowego. Udział w obradach Komitetu wzięli przedstawiciele kilkunastu ministerstw oraz instytucji państwowych z obu krajów. Wśród konkluzji opublikowanych po spotkaniu znalazł się m.in. zapis, że strony wyraziły poparcie dla organizacji V edycji Forum Regionalnego Polska-Chiny w 2020 r. w Chinach. W wypowiedzi szefa chińskiej dyplomacji zwróciły uwagę nawiązania do roli Polski jako łącznika (*qiaoliang niudai*) w rozmowach amerykańsko-chińskich na szczeblu ambasadorów w l. 60 i 70. XX wieku. Odnosząc się do obecnej sytuacji międzynarodowej Wang Yi wyraził nadzieję, że Polska docenia zaufanie strony chińskiej i będzie kontynuować rolę łącznika pomiędzy Chinami i państwami Zachodu, Azją i Europą.

Na Słowacji szefa chińskiej dyplomacji przyjęła prezydent Zuzana Čaputová, która oprócz omówienia perspektyw rozwoju relacji dwustronnych i wspólnych wysiłków obu państw na rzecz walki z ociepleniem klimatu, podniosła problem aresztowań

obrońców praw człowieka i represji przeciwko mniejszościom etnicznym i religijnym w ChRL. Z tonem rozmowy w Bratysławie, kontrastowały komplementy pod adresem Chin wypowiedziane przez premiera Orbana i szefa MSZ Péter Szijjártó w Budapeszcie. Do najważniejszych bieżącej współpracy zaliczono: uruchomienie do końca br. chińskiej pożyczki na budowę linii kolejowej do Belgradu, inaugurację kolejnych lotniczych połączeń pasażerskich a także nowy wspólny program uniwersytecki i chińską akredytację dla egzaminów licealnych na Węgrzech. Dalszej poprawie relacji handlowych i gospodarczych ma z kolei służyć – zapowiedziane przez Szijjártó – otwarcie przedstawicielstw dwóch nowych chińskich banków na Węgrzech.

17 lipca: chiński MSZ wzywa burmistrza Pragi Zdenka Hřiba do „zaprzestania psucia relacji czesko-chińskich”. Sednem sporu jest zapis o polityce „jednych Chin” i Tajwanie jako nieodłącznej części Chin w umowie o partnerstwie miast między Pragą i Pekinem, którą w 2016 roku zawarła poprzednia burmistrz Adriana Krnáčová. Ponieważ obecny gospodarz czeskiej stolicy dąży do usunięcia upolitycznionych zapisów, strona chińska stosuje retorsje, odwołując m.in. tournée praskiej filharmonii (PKF). Chociaż premier Andrej Babiš, jak i szef MSZ Tomáš Petříček nie odzegnują się od polityki „jednych Chin”, to jednocześnie powstrzymują się od krytyki działań Hřiba, przywołując zasadę autonomii samorządów w państwach demokratycznych. Natomiast stanowisko władz stołecznego ratusza potępiają – jak można było się tego spodziewać – najbardziej prochińskie ośrodki na czeskiej scenie politycznej: kancelaria prezydenta Zemana oraz lider Komunistycznej Partii Czech i Moraw Vojtěch Filip.

19 lipca: spotkanie przygotowawcze do 4. Konferencji nt. Innowacji „17+1” w Belgradzie. Gospodarzem konsultacji przed zaplanowaną na październik konferencją ministerialną był sekretarz stanu w serbskim MSZ Nemanja Stevanović i minister bez teki odpowiedzialny za innowacje i rozwój technologiczny Nenad Popović. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele ambasad z państw „17+1” oraz innych serbskich ministerstw i instytucji.

30 lipca: Polska partnerem jesiennych targów China-ASEAN Expo w Nanningu (Prow. Guangxi). W dniach 20-23 września br. polskie firmy będą miały okazję zaprezentowania swoich produktów kontrahentom z Chin i państw ASEAN. Według Konsulatu RP w Kantonie, firmy biorące udział w targach otrzymają solidne wsparcie ze strony towarzyszących oficjalnych delegacji rządowych.

12 sierpnia: Chiny najgorzej postrzeganym państwem w Czechach. Według ankiety przeprowadzonej przez czeski instytut badań opinii publicznej STEM percepcja Chin jest wśród Czechów bardziej negatywna niż Serbii, Turcji, Ukrainy i Rosji. Wizerunek Stanów Zjednoczonych również uległ pogorszeniu. Największą sympatię budzi natomiast Słowacja, Austria, Chorwacja, kraje Beneluxu, Włochy, Kanada i Europa Północna. Ponadto według badań STEM tylko 18% Czechów

pozytywnie odbiera Xi Jinpinga; niewiele więcej Donalda Trumpa (25%) i Angelę Merkel (26%) i Władimira Putina (36%). Największą popularnością cieszą się prezydent Słowacji Zuzanna Čaputová (71%) oraz papież Franciszek (63%).

16 sierpnia: nowe nitka cargo między Chinami i Węgry. Połączenie kolejowe między Jinanem (prowincja Szantung) i Budapesztem jest piątym, które Jinan otworzył w kierunku Europy i Azji Centralnej. Ponadto panowane są nowe nitki do Polski i Niemiec.

19 sierpnia: MSZ Jacek Czaputowicz nt. protestów w Hongkongu. W wywiadzie dla „Rzeczpospolitej” szef polskiej dyplomacji stwierdził, że solidaryzuje się „nie tylko z tymi w Hongkongu, ale też ze wszystkimi ruchami, które mają na celu przywrócenie praw człowieka i wolności. Także tymi w Rosji. Moje poparcie ma więc wymiar osobisty i jest zarazem w interesie Polski. Państwa demokratyczne zasadniczo nie zagrażają innym państwom”.

22 sierpnia: odcinek S14 wokół Łodzi zbuduje chińska firma Stecol Corporation. Droga ekspresowa S14 połączy autostradę A2 z drogą ekspresową S8. Będzie liczyła 28,5 km. Chiński wykonawca zbuduje za 724,1 mln zł północny odcinek o długości 16,3 km od miejscowości Słowik do węzła Łódź Teofilów. Podpisanie kontraktu ze spółką Stecol oznacza powrót chińskich firm do Polski. W 2012 roku chiński COVEC nie zdołał oddać do użytku autostrady A2 z Warszawy do Łodzi. Stecol już wcześniej próbował swoich sił na polskim rynku. Rok temu GDDKiA poinformowała, że drogę z Rdzawki do Nowego Targu zbuduje właśnie ta firma. Wybrana oferta była tańsza o 165 mln zł, w dodatku także poniżej budżetu na tę inwestycję. Konkurenci odwołali się jednak do Krajowej Izby Odwoławczej i ostatecznie to oni zgarnęli kontrakt.

22 sierpnia: rekordowa liczba chińskich turystów w EŚW w pierwszej połowie br. Według wspólnego raportu China Tourism Academy (CTA) i agencji Ctrip wzrost liczb chińskich w stosunku rocznym wyniósł 500% dla Chorwacji i Łotwy, 400% dla Słowenii i Bułgarii oraz 300 % dla Estonii i Albanii. Autorzy raportu wskazują, że zwiększeniu ruchu turystycznego z Chin służą przede wszystkim bezpośrednio połączenia lotnicze i ułatwienia wizowe. Według CTA w 2018 roku Europę odwiedziło 6 mln chińskich turystów, w tym 36.3% Europę Wschodnią.

27 sierpnia: spotkanie marszałka Senatu Stanisława Karczewskiego wiceprzewodniczącą Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej Chin (LPKKCh) Li Bin. Spotkanie miało przede wszystkim charakter kurtuazyjny: oboje politycy podkreślili bardzo dobry stan relacji polsko-chiński. Marszałek zwrócił uwagę na ich różnorodność stosunków dwustronnych m.in. w wymiarze samorządowym i multilateralnym w ramach formatu „17+1”. Przedstawicielkę LPKKCh przyjęły również wicemarszałek Sejmu Małgorzata Gosiewska oraz Senatu Maria Koc, której Li zasegurowała m.in., że wzmocnieniu pozycji polskich towarów w Chinach pomogłyby

badania rynku i lepsze dostosowanie oferty do potrzeb lokalnych konsumentów. Z kolei zwiększenie liczby przylotów chińskich turystów do Polski będzie zależało od poprawy ich obsługi, skrócenia procedury wizowej i modernizacji infrastruktury komunikacyjnej. Na spotkaniu obecny był chiński ambasador w Polsce Liu Guanyuan.

28 sierpnia: premier Mateusz Morawiecki rozmawia w Szwecji o 5G. Jak podała „Rzeczpospolita”: Jak podała „Rzeczpospolita”: „Ericsson postanowił przenieść znaczącą część produkcji urządzeń dla sieci 5G do Polski (...) a plan firmy zakłada uniezależnienie się od rynku chińskiego i zwiększenie produkcji w wykorzystywanym od lat zakładzie w Tczewie. Decyzja Szwedów ma związek z sytuacją geopolityczną, a w szczególności z napięciami na linii Waszyngton–Pekin, które przekładają się na decyzje państw związanych politycznie i gospodarczo z USA. Ruch Ericssona zbiega się w czasie z informacją o przygotowywanym przez Polskę i USA porozumieniu w sprawie 5G, które prawdopodobnie wykluczy z udziału Huawei i chińskich dostawców.

II. WIADOMOŚCI SYCZUAŃSKIE

7-9 lipca: ambasador Chorwacji w ChRL Dario Mihelin z wizytą w Syczuanie. Ambasador rozmawiał m.in. z wicegubernatorem Li Yunze, który zaznaczył rolę Chorwacji jako łącznika w Inicjatywie Pasa i Szlaku i ważnego partnera Syczuanu w Europie Środkowo-Wschodniej. Wyraził również nadzieję na pogłębienie współpracy międzyrządowej i w ramach miast partnerskich. Dario Mihelin podkreślił dobrą współpracę jego państwa i Syczuanu, zwłaszcza w badaniach biologicznych i ochronie środowiska, oraz zapewnił o swoim wsparciu dla nawiązywania relacji partnerskich między Syczuanem i odpowiednimi jednostkami administracyjnymi w Chorwacji a także tworzenie bezpośrednich połączeń lotniczych.

12 lipca: sympozjum „Relacje Chin z Polską i Europą Środkowo-Wschodnią w nowej erze” na Uniwersytecie Syczuańskim. Oprócz przedstawicieli chińskiego i polskiego świata nauki w dyskusji udział wzięli: ambasador Hao Yuzhen (specjalna wysłanniczka MSZ ds. relacji Chin i EŚW), wiceszef biura ds. zagranicznych prowincji Syczuan Tang Rui oraz Konsul Generalna RP w Chengdu Katarzyna Wilkowiecka. Zdaniem Tang Rui’a Syczuan aktywnie odpowiedział na otwarcie Chin w stronę zachodnią oraz aktywnie wspiera i w praktyce uczestniczy w formacie „17+1”, zwłaszcza poprzez kolej Chiny-Europa, która łączy Chengdu z Łodzią

16-17 lipca: szef departamentu finansów stanu Kalifornia Michael Cohen z wizytą w Syczuanie. W trakcie wizyty uroczystie zainaugurowano projekt Meishan-Kalifornia Smart City o pow. 220 ha. W ciągu sześciu lat strony planują zainwestować 26 mld RMB (3,78 mld USD) na badania i rozwój nad czystą energią, technologiami informatycznymi i hi-tech; łącznie w projekcie przewiduje się udział ok. 200

przedsiębiorstw, w tym co najmniej 50 amerykańskich. Zdaniem wicegubernatora Li Yunze wizyta i projekt smart city świadczą o zainteresowaniu amerykańskich władz lokalnych i biznesu pragmatyczną współpracą z Chinami. Kalifornię i Syczuan od 2017 roku łączy umowa o relacjach partnerskich.

6 sierpnia: zapowiedź Dni Polskich w Chengdu. Według informacji Konsulatu RP w Chengdu czwarta edycja Dni Polskich odbędzie się jesienią 2019 r. i poświęcona będzie 70. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Chinami. Podobnie jak w latach ubiegłych, w ramach cyklu odbędą się koncerty muzyczne, wykłady, wystawa prezentująca polskie wzornictwo oraz prace przedstawicieli przemysłów kreatywnych, a także spotkanie absolwentów uczelni polskich.

8 sierpnia: pożegnanie kończących misje dyplomatyczne konsulów generalnych Polski, Szwajcarii i Niemiec. Katarzynie Wilkowieckiej, Frankowi Eggmannowi i Robertowi von Rimschy na uroczystym spotkaniu podziękował za wieloletnią współpracę wiceszef KPCh i gubernator prowincji Yin Li.

24 sierpnia: list intencyjny w sprawie współpracy partnerskiej między miastem Ya'an i Zamościem. Dzięki umowie z syczuzańskim partnerem do zamojskiego zoo mają trafić dwie pandy wielkie. Najbliżej Polski mają je ogrody zoologiczne w Berlinie i w Wiedniu. Do uzgodnienia pozostają kwestie finansowe i stworzenia odpowiednich warunków dla pobytu pand, które dyrektor zamojskiego zoo Grzegorz Garbuz określa najbardziej politycznym zwierzęciem świata. W pobliżu półtoramilionowego miasta Ya'an, znajduje się baza chińskiego centrum ochrony i badań Bifengxia Giant Panda. Przed wizytą w Zamościu delegacja władz Ya'an pod kierownictwem członka Komitetu Miejskiego KPCh i wiceburmistrza Song Kaihui'a odwiedziła ambasadę ChRL w Warszawie, rozpoczynając promocję produktów „made in Ya'an” w Polsce – przede wszystkim herbaty.

III. WIADOMOŚCI Z GUANGDONGU

29 czerwca-4 lipca: młodzieżówki hiszpańskich partii politycznych z wizytą w Guangdongu. 1 lipca z delegacją pod kierownictwem senator Élia Tortolero z Hiszpańskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej (PSOE) spotkał się wiceszef Stałego Komitetu Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych Prowincji Xu Shaohua, który przedstawił gościom specyfikę lokalnej legislacji i wyraził nadzieję na poszerzenie obszarów współpracy z Hiszpanią i jej pomoc w pośredniczeniu w kontaktach z innymi państwami hiszpańskojęzycznymi, m.in. w obszarze 5G. Rozmawiano również na temat rewitalizacji obszarów wiejskich, współpracy lokalnej i wymiany międzyludzkiej.

21-27 lipca: wiceprzewodniczący Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej Miasta Kanton Yu Xinwei w Korei Południowej i Japonii. Wizyta wpisana się w cele polityki zagranicznej Chin. Jak informuje strona biura ds. zagranicznych Kantonu „miała na celu implementację uzgodnień w kwestii intensyfikacji wymiany międzyludzkiej podjętych przez Xi Jinpinga i przywódców obu państw na czerwcowym szczycie G20 w Osace”. W czasie pobytu w Korei Południowej Yu Xinwei spotkał się z władzami Pusan z którymi rozmawiał na temat współpracy obu miast partnerskich oraz wzmocnieniu wymiany handlowej i turystycznej. Celem wizyty w Japonii było miasto partnerskie Fukuoka. Z chińską delegacją rozmawiali burmistrz Soichiro Takashima i jego zastępcy. Wizycie towarzyszyły liczne seminaria i spotkania związane z obchodami 40. rocznicy nawiązania relacji partnerskich Kantonu i Fukuoki.

5 sierpnia: odwiedziny dzieci ze Szkolnego Stowarzyszenia Reporterów z miasta Yangjiang w Konsulacie Generalnym RP w Kantonie. Celem spotkania było przybliżenie pracy Konsulatu, a także przedstawienie najważniejszych faktów o Polsce i polskiej kulturze.

22 sierpnia: wiceminister finansów Białorusi Elena Perminowa z wizytą w Guangdongu. Z Perminową spotkał się wicegubernator prowincji Ouyang Weimin. Rozmawiano na temat budowy chińsko-białoruskiego parku przemysłowego oraz współpracy handlowej, inwestycyjnej, rolniczej i technologicznej (szerzej nt. relacji białorusko-chińskich zob. [blog OSA](#)).

22-24 sierpnia: wiceburmistrz Fukuoki Eiichi Nakamura z wizytą w Kantonie. W czasie pobytu, którego głównym celem były przygotowania do 40. rocznicy nawiązania relacji partnerskich obu miast, Nakamura odwiedził również kantońskie targi 2019 Guangdong 21st Century Maritime Silk Road International Expo oraz 27. Guangzhou Expo. W spotkaniach z japońską delegacją udział wzięli Liu Baochun i Tu Hongzhe, odpowiednio dyrektor i zastępca inspektora miejskiego biura ds. zagranicznych.

KOMENTARZ

1. Wizyta Wang Yi w EŚW pokazała przede wszystkim jak odmienny stosunek do Chin prezentują państwa Grupy Wyszehradzkiej. Rosnący w ostatnich kilkunastu miesiącach sceptycyzm i proamerykański zwrot polskich władz wobec Chin przełożył się m.in. na zamrożenie od 2017 roku spotkań w ramach Forum Regionalnego Polska-Chiny, odwołanie trzech przetargów infrastrukturalnych wygranych przez chińskie firmy nad Wisłą w 2018 roku oraz niedojście do skutku wizyty Wang Yi w lutym br. Teraz kanały dialogu wydają się wracać na szersze tory: szef chińskiej dyplomacji odwiedził w końcu Warszawę (wyrażając nadzieję, że

„Polska doceni chińskie zaufanie”), zapowiedziano kolejną edycję Forum Regionalnego w Chinach na 2020 rok, a wygrane przez chińskie Stecol Corporation postępowanie przetargowe na budowę odcinka obwodnicy Łodzi najwyraźniej przełoży się na podpisanie stosownej umowy. Gesty te należy jednak odczytywać ostrożnie – raczej w kategorii dobrej woli i czasowej odwilży w relacjach amerykańsko chińskich po szczycie G20 w Osace a nie przełomu w stosunkach dwustronnych. Te ostatnie w obecnym rozdaniu politycznym w Polsce będą przede wszystkim stanowić funkcję stanu relacji na linii Waszyngton-Pekin. Warto również odnotować, że prawa człowieka w Chinach nadal nie znalazły się w agendzie dyplomacji Polski i Węgier, które z kolei zasygnalizowała w rozmowie z Wang Yi wyraźnie słowacka prezydent Zuzana Čaputová. Biorąc pod uwagę, że podobne do słowackiej prezydent stanowisko prezentuje czeski MSZ (upominający się o represjonowanych Ujgurów w Xinjiangu), można wnioskować, że oś podziału w polityce V4 wobec Chin będą – oprócz (nie)zadowolenia ze współpracy gospodarczej i bezpieczeństwa – wyznaczać kwestie ideowe. Tym samym stworzenie wspólnego frontu V4 w relacjach z Pekinem należy uznać za trudne do osiągnięcia.

2. Masowe protesty w Hongkongu. Wobec utrzymujących się od czerwca protestów, które często kończą się starciami między policją i demonstrującymi, najważniejsza wydaje się obecnie odpowiedź na pytanie czy władze ChRL zdecydują się na kompromis czy rozwiązanie siłowe i wykorzystanie stacjonującego tam od 1997 roku sześćdziesięcioletniego garnizonu ChAL-W. Chociaż trudno przewidzieć rozwój wypadków to na ewentualność użycia wojska do zaprowadzenia np. stanu wyjątkowego wskazują przede wszystkim względy polityki wewnętrznej. Ceną za ustępstwa wobec protestujących, których początkowe żądanie wycofania ustawy ekstradycyjnej rozszerzyło się o wyjaśnienie brutalnych działań policji, i co ważniejsze przestrzeganie praw i swobód obywatelskich, które ma im zapewniać autonomiczny status Hongkongu, byłaby osobista pozycja Xi Jinpinga w KPCh – budowana na centralizującej wizji spajania chińskich ziem. Na takie rozwiązanie wskazują również aresztowania czołowych aktywistów prodemokratycznych i oficjalna narracja o „zagrożeniu terrorystycznym”, analogiczna do uzasadnień towarzyszących brutalizacji polityki wobec Xinjiangu po protestach w Urumczy w 2009 roku. Również wypowiedź Zhang Xiaominga, szefa biura ds. Hongkongu i Makau Rady Państwowej ChRL, który potępił antyrządowe protesty jako „znamionujące kolorowe rewolucje” świadczy, że rozwiązania kompromisowe nie będą raczej brane pod uwagę. Podobną ocenę sytuacji przedstawił Qi Yu, szef struktur partyjnych w chińskim MSZ, charakteryzując protesty jako inspirowane z zewnątrz, a nie w kategoriach oddolnego aktu obywatelskiego niezadowolenia: „Chiny sprzeciwiają się ingerencji w wewnętrzne sprawy innych państw i nigdy nie pozwolą innym państwom na ingerowanie w wewnętrzne sprawy Chin. Nikt nie powinien wyobrażać sobie, że Chiny połkną gorzki owoc, który szkodzi jego podstawowym interesom (*hexin liyi*)”. Qi odniósł się bezpośrednio do stwierdzenia Eгона Krenza, ostatniego sekretarza wschodnioniemieckiej partii komunistycznej (SED), że „Arabska Wiosna” nie postawi

swej stopy w Chinach. Krenz, który w sierpniu promował w Pekinie swą książkę na temat chińskich przemian, w przeszłości wyrażał się m.in. z aprobatą o pacyfikacji protestów na Tian'anmen w 1989 roku.

3. W kontekście aktywności zagranicznej władz prowincji Guangdong zwraca uwagę wykorzystywanie przez KPCh relacji międzypartyjnych w polityce państwa. Oprócz wspomnianej powyżej wizyty w Kantonie – na zaproszenie Wydziału Łączności Międzynarodowej (WŁM) KPCh – delegacja hiszpańskich młodzieżówek partyjnych odwiedziła również prefekturę miejską Qingyuan, gdzie oprócz kultywowania relacji międzypartyjnych, Hiszpanie mieli zapoznać się z „programem budownictwa Nowej Wsi i walką z ubóstwem”. Hiszpańskie młodzieżówki odwiedzają Chiny regularnie, wchodząc w sieć kontaktów na poziomie lokalnym i centralnym. Na zaproszenie WMŁ KPCh rok wcześniej młodzieżówki hiszpańskie odwiedziły m.in. Szanghaj. Z kolei w 2017 roku 12-osobowa delegacja pod kierownictwem Césara Sáncheza Péreza z Partii Ludowej (przewodniczącego parlamentu prowincji Alicante) wzięła udział w propagandowej konferencji „Opowieść Komunistycznej Partii Chin” oraz złożyła wizytę partyjną w Dalianie (prowincja Liaoning) oraz spotkała się z przedstawicielami władz i komórek partyjnych w prowincji Jiangsu, m.in. w Nankinie i Zhenjiangu. Wizyty te ilustrują proces prowadzenie relacji międzynarodowych na poziomie partii politycznych, który David Shambaugh nazywa „cichą dyplomacją” (*quiet diplomacy*). WMŁ KPCh bierze aktywny udział w polityce zagranicznej Chin ale używając kanałów komunikacji innych niż państwowe (tj. głównie ministerstwo spraw zagranicznych) – kultywując relacje z zagranicznymi partiami politycznymi i promując propagandowy wizerunek Chin w oczach zagranicznych partnerów.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

